

אי ש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כב אייר תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 6:54 תל-אביב: 7:09 חיפה 7:02 מוצאי שבת: ירושלים: 8:11 תל-אביב: 8:13 חיפה: 8:14 ר"ת: 8:46

פרשת בהר בחוקותי

בטהון ושמה בחלקו

הבוטח בה' חסד יסובבנהו...

בטחונו של הרב מפוניבז' – הגרי"ש כהנמן זצ"ל בהש"ת היתה לאות ולמופת, וכמעשה שלפנינו: באחד הימים התאגדו יחדיו מספר בעלי חוב לבוא ולתבוע מהגרי"ש כהנמן את חובותיו הכספיים שחב להם. אמר להם הרב: מחר בעזה"י אביא לכם את הכסף. נענה אחד המלוים ואמר: הרי הרב כבר אמר לנו זאת פעמים רבות ולא יצא מאומה...

לפתע קם הרב מפוניבז' במלא הנחרצות ואמר: "אני מבטיח לכם שמחר כולם יקבלו ממני את הכסף!" שאל אותו עוזרו הנאמן הרב משה פורטמן זצ"ל: "הרי אני יודע שאין לרב פרוטה ועל סמך מה הבטיח?" ענה לו הרב: "גם אתה תראה שיהיה לי..."

ויהי למחרת, אמר הרב לרבי משה: "היום לוקחים מונית ונוסעים..." הזמינו מונית והנהג שואל: "להיכן?" עונה הרב מפוניבז': "להיכן שאתה רוצה..." הנהג נדהם. אף פעם לא נתקל בכזה נוסע. אך הרב הרגיע: "מה איכפת לך. אשלם לך מחיר מלא..."

החל הנהג לנסוע לעיר הקרובה, היא תל אביב, המונית משוטטת ברחובות ללא מטרה... לפתע מישהו מסמן למונית שתעצור. המונית נעצרה ואליה ניגש יהודי כשהוא פונה להרב מפוניבז': "כמה אני שמח לראות את הרב... זה עתה השלמתי עיסקה גדולה והבטחתי שאם היא תצליח אתן את המעשר לשיבת פוניבז'... הכסף אצלי בכיס ואינני יודע כיצד להעבירו... והנה הקב"ה זימן אתכם לידי... האיש הוציא את הכסף ומסרו לרב. היה זה סכום שהספיק לכסות את כל החובות..."

מפי ר"מ פורטמן זצ"ל

להיות תלוי בהקב"ה...

תלמיד חכם שעומד בראשות רשת כוללים נכנס למעונו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל והתלונן: יש לי מאה ועשרים אברכים, וקשה לי להחזיקם אני רוצה לסגור את הכוללים. השיב הרב שטיינמן: "תוסיף עוד עשרים אברכים ותראה ישועה..."

לאחר מספר חודשים ניגש הלה שוב להרב שטיינמן ואמר: "ב"ה הגעתי כבר למאתים אברכים ואני מרגיש שהתבססתי וכיום קל לי יותר, האם להוסיף עוד אברכים?"

השיב הרב שטיינמן בשלילה והוסיף: "גם מאתים האברכים הללו בסכנה..." תמה ראש הכוללים: "הרי בעבר כשאמרתי שאינני יכול להחזיק את האברכים אמר לי הרב להוסיף, ועכשיו שב"ה התבססתי אומר לי הרב לא להוסיף ואף המאתים בסכנה, הכיצד!?"

הסביר לו הרב שטיינמן: "בעבר, כשאמרת שאינך יכול, ראיתי שאתה מרגיש שכולך תלוי רק בהקב"ה, ואז היתה הצלחה בהוספת אברכים. אבל עכשיו שהנך מרגיש שהתבססת וכבר יכול להסתדר לבד... חוששני שאינך תלוי רק בהקב"ה וזו כבר סכנה גם לקיימים..."

כאייל תערוג

הבוטח בה' שמספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי" (פרק כה-ט, כ, כא)

והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל!!" ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" – שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבע העין מראות, ואז תספיק הכמות.

בגמרא (כתובות סב.) הביאו חז"ל את הפסוק שנאמר על בעלי אומנויות, "שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת" [=לשוא מתאמצים בעלי האומנויות להשכים בבוקר לאומנותם עד שעה מאוחרת] "אוכלי לחם העצבים" [=אוכלים לחמם בעמל ובעצב] "כן יתן לידיו שנא" – אלו נשותיהם של ת"ח שנוודדות שינה מעיניהן בעוה"ז ובאות לחיי העוה"ב.

מלמדים אותנו חז"ל, כי אילו אותם בעלי אומנויות היו טורחים כך בלימוד התורה במקום לטרוח בעמל ועצבון, אזי היה הקב"ה מספק להם פרנסתם ללא מחסור והיו באים עי"ז לחיי העולם הבא.

ואמנם כתב המאירי (בפירושו למשלי יט-כא) שלא ימנע עצמו מהשתדלות, אלא שלא יסמוך על חריצותו בלבד עד שיאמר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החייל הזה, אלא ישים בטחונו בהש"ת ויתלה בו את הצלחתו.

שהרי באמת כל ענין ההשתדלות היא מהגזירה "בזיעת אפיק תאכל לחם" וכלשון הרמב"ן: "הגזירה אמת והחריצות שקר". ונמצא שהתוצאה הסופית אינה בהכרח כפי ההשתדלות.

וכמו שהיה כ"ק האדמו"ר רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל עורך עם כל אחד מסוחרי העיר חשבון מפורט של כל הכנסותיו והוצאותיו במשך השנה, ומוכיח לכולם שההוצאות עלו על הכנסות, ומזה יווכחו לדעת שכל פרנסתם היא שלא כדרך הטבע.

עלון "אי ש לרעהו" פרשת בהר – בחוקותי הוקדש לעילוי נשמות

ר' אליהו יהושע בן ר' משה שטערן ז"ל נפטר בשב"ק כ"ז אייר תשס"א

וזוגתו מרת פריידא בת ר' זאב וואלף ע"ה נפטרה כ"ד אייר תשס"ב

ת . נ . ע . ב . ה .

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמול בלימוד התורה ולקיים מצוותיה! כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

ישנו דיוק מעניין בברכת המזון. אנו מודים בברכת הארץ "על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה" ובהמשך אנו מודים "על תורתך שלימדנתנו ועל חוקיך שהודעתנו", וחז"ל אמרו בגמרא (ברכות כ) שכל שלא הזכיר ברית ותורה בברכת הארץ לא יצא ידי חובתו. וצריך להבין: מה הנחיצות הזו להודות באמצע ברכת הארץ על הברית והתורה עד שזה מעכב את הברכה?

ואמר הגאון רבי אביגדור נבנצל שליט"א ששמע ביאור בזה מפי הרב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל, שאין כאן הודאה מיוחדת על ברית ותורה, אלא איזכור הברית והתורה נועד להיות כחלק בלתי נפרד מעצם ההודאה על שקיבלנו את ארץ ישראל. שכן לא יתכן לזכות בארץ הטובה והרחבה, ללא שמירת התורה וחוקיה כלשון הפסוקים בפרשתנו, וכמו שכתוב (בתהלים קה) "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים ירשו" אבל יש לכך תנאי: "בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו!"

זה יחודה של ארץ ישראל שלא כשאר הארצות, בכך שאי אפשר לקנות אותה אלא ע"י ברית ותורה, נמצא לפי"ז, שאם יש כאלו המערערים על חובת לימוד התורה ושמירת המצוות בארצנו הקדושה, ומנסים להאבק נגד לומדי התורה ומקיימיה, הרי הם מסכנים בזה ח"ו את כל זכות קיומנו בארץ, והם במו ידיהם כורתים את הענף עליו הם יושבים.

מובא ב"תנא דבי אליהו" (רבה פ"ד): "כל תלמיד חכם שעוסק בתורה בכל יום תמיד, בשביל להרבות כבוד שמים, אינו צריך לא חרב ולא חנית ולא כל דבר שיהיה לו שומר, אלא הקב"ה משמרו בעצמו".

הנה כי כן, אין מדובר כאן דוקא בתלמיד חכם שהגיע למדרגות נשגבות, אלא כל שעוסק בתורה בכל יום כבר כלול הוא במסגרת הזו שהקב"ה משמרו. והיה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל אומר שכל אלו שעוסקים בתורה מתוך כוונה להיות בעתיד תלמידי חכמים הראויים להשפיע, הרי כבר עתה נחשב להם כעושים לזיכוי הרבים, ומה עוד שזהו צורך העולם שיעמדו ת"ח אמיתיים אשר מציאותם הוא ממש קיום העולם.

הגאון רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל עורר בשעתו, בדברים נוקבים על חובת השעה (המתאימים גם לזמננו), וכך כתב: "והנה כאשר נתבונן בימינו אלה על מצוקת הזמן הנורא השורר בעולם והאסונות הנוראים שנתרבו בעולם, עם השינאה העצומה שנתעוררה על אחינו בני ישראל, בהרבה מדינות שישבו שם בשלוח, ע"י שונאי ישראל הרודפים והלוחצים אותם מכל צד".

"ועל כל אלה, העניות הנוראה שנתגברה בעולם אשר כמה אלפים ורבבות מאחינו בני ישראל אשר אין להם פת לחם להשקיט רעבונם, ואשר כמעט אין איש אשר לא נגע מצב הזמן הנורא לו ולבני ביתו. והכל שואלים על מה עשה ה' ככה לנו".

"אכן באמת כבר גילו לנו חז"ל כל זה ברוח קודשם (שבת לב): "על עוון ביטול תורה וחילול שבת חרב וביזה בא לעולם. וידוע מה שאמרו חז"ל: על מה העולם קיים? על הבל פיהם של תשב"י! ובעונותינו הרבים כהיום אשר אלפים ורבבות ילדי ישראל נתרחקו מהחדרים של תורה, ותחת הבל פיהם של תורה לפנים, מלא פיהם היום דברי הוללות וליצנות ושירי הבל. מתרופפים כל העמודים שהעולם קיים עליהם, ומצוקות הזמן מתגברות מיום ליום".

תורה מגנא ומצללא...

בשכונת "מקור חיים" בירושלים, הוקמה ישיבה על ידי הגאון רבי ברוך יצחק לוי זצ"ל. בבנין הסמוך עמד בית הבראה לחולי שחפת. חוסר הנקיון במקום, שנבע מפרימיטיביות ודלות, בפרט בשנות מלחמת העולם השנייה, הוה איום לשלומם ולבריאותם של תלמידי הישיבה, שהאחריות עליהם נפלה כמובן על כתפי ראש הישיבה.

נכנס ראש הישיבה אל ביתו של החזון איש והעלה בפניו את ספיקותיו וחששותיו. פסק לו החזון איש שעליו להשאר עם הישיבה במקומה, וכוח לימוד התורה יגן על התלמידים שלא ינזקו מקרבתם למחלה המדבקת. והקשה, וכי אדרבה, הרי התורה נצרכת גם לזכותם של חולי השחפת, שכמו שצריכים הם לרופאים ולרפואות, כך זקוקים הם לזכות התורה שתגן עליהם.

ואכן, בחסדי ה', אף אחד מתלמידי הישיבה לא חלה. זאת אף על פי שהיו מסתובבים אלו לצד אלו באותו רחוב ממש, בעוד ששאר ילדי השכונה הוזהרו כי חלילה להם אפילו רק לראות את החולים... ויהי הדבר לפלא.

ואלה תולדות יצחק

התורה סם מרפא...

מעשה ביהודי בעיר פרשבורג שחלה אנושות והגיע עד שערי מוות. בימים ההם לא היו תרופות למחלות השונות כבימינו. הרופאים הביעו פסימיות באשר לסכוי של החולה להרפא.

באו בני המשפחה אל הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל וסיפרו לו על מצבו הקשה של אביהם. הוציא להם הגאון מצווארו את הצעיף שבו התעטף, מסרו להם והורה להניח את הצעיף על מצחו של החולה, והבטיח כי בעזרת ה' יקום החולה ממחלתו. ואכן, תוך זמן קצר הבריא החולה, לפליאת הכל.

שאלוהו תלמידיו: האם השתמש במקרה הזה בשמות הקודש? נענה רבי שמעון והסביר: צעיף זה הנמצא על צווארי, סופג את עמל התורה הקדושה שאני הוגה בה תדיר, ומכיון שהתורה היא המרפא לכל התחלואים, הרי ש"ספיגה" זו כמוה כסמי המרפא הטובים ביותר...

תולדות ר"ש סופר

סגולה בדוקה ומנוסה...

סיפר הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשם הגאון רבי מאיר דן פלאצקר זצ"ל בעל הכלי חמדה: פעם בא איש אחד לפני הגאון בעל השפת אמת וביקש ממנו שיתן לו איזו סגולה לרפואת חולה שיש לו בתוך ביתו. דחה אותו השפת אמת, ואולם הלה הצהיר כי לא יזוז מחדרו של השפת אמת עד שיקבל ממנו סגולה...

הרהר מעט השפת אמת ואמר לאיש: הנה מצאתי סגולה עבורך. כתוב בתורה "והייתם לי סגולה מכל העמים" - אם תלמד תורה אזי היא תהיה לך הסגולה הטובה ביותר.

וסיים בעל הכלי חמדה: במקום לחפש ולהתעסק עם סגולות כנגד כל מיני מרעין בישין, הלא יש לנו סגולה בדוקה ומנוסה מה שנאמר על התורה "בהתהלך תנחה אותך ובשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך".

דברי אגדה

שלימות בגמילות חסד – כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמיכם בעתם" (פרק כו-ד)

ואמרו חז"ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדי] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו – בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרחה החמה, נתנגבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

מאופן ההטבה שמטיב עמנו הבורא כדוגמת ירידת הגשמים שאין בה טורח וצער לבני אדם, כך עלינו ללמוד לעצמנו מחובת ההתדבקות במדותיו של הקב"ה וההליכה בדרכיו, שההטבה תהיה באופן הנוח ביותר לזולת ובזמן המתאים לו.

באחת משיחותיו אמר הגאון **רבי ראובן גרוזובסקי** זצ"ל: חיוב האדם להדבק בדרכי הקב"ה כנאמר "והלכת בדרכיו" הוא באופן זה, כמו שדרכו של הקב"ה שהוא עושה חסד חנינם וחסדו בכל רגע ורגע, כך מחוייב האדם לעסוק תמיד בטובתו של חברו, וכשם ששור המועד מה קובע את ה"דרך" של השור להיות מועד להזיק או לשנות טבעו? ע"י שחוזר על הנהגתו ג' פעמים, כך ההטבה לזולת: כאשר מפסיק להטיב ג' פעמים בזה אחר זה, הוא כבר לא ב"דרך" של הקב"ה...

מספרים חז"ל בגמרא (שבת לג:) כשיצא רשב"י מהמערה, אמר, הואיל ואתרחיש לי נס שניצלתי מהרומאים, אלך ואתקן דבר לטובת הציבור [והתיקון שעשה, שבירר וציין את המקומות הטהורים מטומאת מת כדי שיוכלו הכהנים לעבור שם]. ולמד זאת מיעקב אבינו עליו נאמר "ויבוא יעקב שלם... ויחן את פני העיר [לאחת הדעות, תיקן להם מרחצאות].

ותמה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהודע**): מה שייכות ישנה בין הנס שנעשה לרשב"י, לתיקון שעשה עקב כך לטובת הרבים?! זאת ועוד: מדוע הדגישו חז"ל אצל יעקב גם את העובדה שחזר שלם בגופו ובממונו ובתורתו שגם זו הייתה סיבה למה שתיקן ולא די בעצם העובדה שניצלו חייו.

ומתוך הבן יהודע: ידועים דברי חז"ל שאדם שעושים לו נס מנכין לו מזכויותיו. אכן יש מקרים לצדיק, שאף שנעשה לו נס, לא ינכו מזכויותיו, אלא הנס יהיה לו בתורת צדקה. ואימתי זה יתכן? רק כאשר הצדיק אוהב לעשות חסד חנינם עם הבריות, והיינו שמטיב עם הבריות בכזו טובה שאין לו לעצמו כל הנאה ממנה. אזי ינהגו עמו מן השמים ב"מדה כנגד מדה" וגם לו יעשה הקב"ה נס במתנת חנינם שלא ינכה לו מזכויותיו כלום.

מעשה, מובנת השייכות בין התיקון שעשה רשב"י לנס שנעשה לו. כי אמר, הואיל ואיתרחיש לי נס, וכדי שלא ינכו לי על כך מזכויותי, אלך ואתקן הטבה כזו לזולת שלא יהיה לי ממנה כל תועלת, ואשר בזכותה לא ינכו מזכויותי, מדה כנגד מדה, ואכן הוא עצמו לא נהנה מהטבה זו שהרי אינו כחן וגם לא היה גר שם וממילא אינו נצרך למה שתיקן.

לפי מובן צורך חז"ל לציין את העובדה שחזר יעקב שלם בגופו ובממונו, ולכן תיקן להם מרחצות, שכן ביקש יעקב להטיב עם בני העיר הטבה כזו שאין לו לעצמו צורך בה, ומכיון שהיה שלם בגופו לא היה לו צורך במרחצאות, וממילא זו הטבה כזו שבזכותה אין מנכין לו מזכויותיו על הניסים שנעשו לו.

מסירות למען הזולת...

מופלא היה כ"ק האדמו"ר **רבי נפתלי צבי מבאבוב** זצ"ל במסירותו לעשיית חסד עם הזולת. כאשר היה שרוי פעם בחובות רבים והוצרך לסכום כסף, הציע לו אחד ממקורביו ללוות כסף מאחד מבעלי החסד הנודעים. השיבו הרבי כי הוא בוש לבקש ממנו כי יש לו כבר חוב גדול אצלו.

והנה ממש בתוך כך, ניגש אליו יהודי נצרך וביקש עזרה כספית. מיד ניגש הרבי לאותו בעל חסד ולווה ממנו עבור אותו נצרך שכן בעזרה לאחר שכח מעצמו וכבודו כאין.

לא אחת היה מתחייב סכומי ממוון רבים בכדי להשיא בחורים עניים והיה מנהל באופן אישי את השידוך כעומד מצד החתן.

אירע פעם מקרה מצער כשהמחותנים התקוטטו ביניהם מתחת לחופה בשל סיכסוך כספי גדול, ואולם הרבי שנוכח במקום הוציא מיד ש'ק מכיסו ושילם את כל הסכום בכדי להשיב את השלום בין המחותנים ושלא לבייש ח"ו את החתן ואת הכלה.

עוד מעשה שאירע ביום בו היה עליו להכניס לחופה את נכדו הראשון. טס הרבי לוואשינגטון כדי להשתדל להוציא ממאסר יהודי שהסתבך עם השלטונות. הוא בא לשם בלווי רבנים ועסקנים. בשעות אחה"צ המאוחרות התבטא הרבי באזני הרבנים, כי הוא מקוה שהמטוס לא יאחר, שכן עליו להספיק להגיע לחופת נכדו **מתוך מאמר לזכרו**

משכיל אל דל...

בעיר מקנס חי יהודי עשיר, אשר התהפך עליו הגלגל עד שהגיע לפשיטת רגל. כאשר שמע על כך הגה"צ **רבי רפאל ברוך טולידאנו** זצ"ל, ערך למענו מגבית והצליח לגייס סכום משמעותי אשר היה בו כדי להעמידו על רגליו. המגבית הסתיימה בשעת לילה מאוחרת לאחר חצות.

למרות השעה המאוחרת, ביקש רבי רפאל ברוך מאחד ממקורביו שיגיע לביתו של העשיר ויבשר לו את הבשורה הטובה. התפלא המקורב: "עכשיו כבר אחרי חצות הלילה. מה יקרה אם נמתין לבוקר?"

השיב לו רבי רפאל ברוך: "אינך יכול לתאר לעצמך באיזה מצב נפשי נמצא אותו יהודי. מן הסתם הוא מתהפך על יצועו וליבו חלל בקרבו. כיצד אפשר להמתין עד הבוקר, אם ניתן לחסוך ממנו ולו רגע אחד של יסורי נפש מיותרים?"

ניגש המקורב לביתו של העשיר ודפק על הדלת, לפליאתם של בני הבית שלא הורגלו לאורחים בשעות כאלה. אין לתאר את גודל שמחתו של בעל הבית שחיבקו בחום בעודו מרעיף ברכות על רבי רפאל ברוך.

קדוש וברוך

חסד וענוה נפגשו...

המעשה המופלא שלפנינו התרחש לפני שנים: עם תחילת זמן הלימודים בישיבת פוניבז', הגיע בחור חדש כשהוא נושא מזוודות כבידות. הבחור שלא הכיר לא את הישיבה ולא את רבני הישיבה, פנה ליהודי נושא פנים שבדיוק עבר לידו ושאל אותו לתומו "היכן הישיבה? היה זה הגאון **רבי גרשון אידלשטיין** שליט"א מראשי הישיבה.

ענה לו רבי גרשון: "גם אני הולך לשם בא עמיל". בדרך שאל הבחור את מלווהו: "מי אתה?" ענה לו רבי גרשון: "אני עובד בישיבה". והוסיף רבי גרשון לבקש מהבחור שיתן לו לסחוב את אחד המזוודות הכבידות כדי להקל עליו. הבחור הודה לו והגיש לו מזוודה כבקשתו. רק למחרת גילה לתדהמתו ולחרדתו שה'עובד' שנשא את מזוודתו הוא לא אחר מאשר אחד מראשי הישיבה ובא לבקש סליחתו....

ומעשה בילד מסויים שהיה נהנה ללכת לצידו של רבי גרשון כל אימת שחזר מתפלת השבת מהישיבה לביתו... הדבר נמשך תקופה ארוכה. אחד מהתלמידים שחשש שמא זה מפריע לרבי גרשון, ובמיוחד לאור העובדה שאותו ילד נצמד אליו והפריע להליכתו, ביקש להסיט ממנו את הילד.

אך רבי גרשון שהבחין בכך עצר מאותו תלמיד לעשות זאת ושאל אותו בפליאה: "מה זה מפריע לך. הוא נהנה מכך ולי הדבר אינו מפריע. "זה נהנה וזה לא חסר", ואם כן, זוהי סתם מדת סדום מצידי למנוע זאת ממנו"...

מתוך מאמר

זמי בעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

ויהי אחרי הקורונה

תקשיבו לסיפור הבא. בעצם, לשלושת הסיפורים הקצרים הבאים:

טיוטת מגילת העצמאות של מדינת ישראל, נכתבה תחילה בהשראת מגילת העצמאות של ארה"ב. וכך הכילה מספר אזכורים של שם השם. בהמשך ישבו על הנוסח שורת משפטנים, מנסחים, פוליטיקאים והוגי-דעות. אחד מהם - מפא"יניק ידוע - היה הלוחם הראשי נגד הכנסת שם השם למגילת העצמאות של מדינת ישראל.

והוא ניצח.

לפני שנים נקלע הגאון **רבי מנדל וינבך** זצ"ל, ראש ישיבת 'אור שמח' בירושלים, לשוב 'רכסים'. נכנס לבית-כנסת מקומי ולפתע זיהה פנים מוכרות.

אתה פלוני אלמוני?

-כן. שלום כבוד הרב!

מה שלומך? מה אתה עושה היום?

-ראש כולל...

הרב וינבך כל כך התרגש. האיש הזה היה תלמיד בישיבת 'אור שמח', ועכשיו הוא כבר ראש-כולל!

אבל יש כאן עוד סגירת מעגל: התלמיד חכם הזה הוא נכד של אותו מפא"יניק שהתנגד לאזכור שם השם במגילת העצמאות, ועכשיו נכדו מקדש את שמו ברבים...

* * *

בשעה מוקדמת בבוקר צועד לו הגר"ר **יוסף ברוק** שליט"א, ראש ישיבת 'נתיבות עולם' בבני-ברק, ברחוב.

ואז חולפות אוזניו את הרעש האופייני לאוטו-פח-ההֶזְבֵּל: החריקות, הדחסו, העגלות... המוח כבר רגיל לסנן רעשים, ולהציב רעשי-רקע אלו בתחתית הרשימה, ללא תשומת לב מיוחדת. אך הפעם הוא לא יכל להתעלם: כן. זה הוא!

אחד מתלמידיו מוביל את עגלת האשפה לכיוון המשאית, והופ המנוף מרים אותה.

איך הוא הגיע לשם, התלמיד? הוא דווקא למד ב'שטייגען', וכל התנהגותו עוררה רושם נפלא. אז ריבונו של עולם; איך הגיע אותו מתמיד לאוטו-פח-ההֶזְבֵּל?

הרב ברוק לא רוצה להביך את התלמיד. שותק ונעלם מהמקום. אך בהזדמנות הראשונה הוא מתעניין אצל התלמיד: מה קרה? אם יש לך בעיה של פרנסה - הרי למדת מקצוע, איך הגעת לעבוד באשפה?

תראה - מסביר לו התלמיד בפשטות - חזרתי לאחרונה מחו"ל ונפשי חשקה בתורה. אין לי כסף ולכן החלטתי לחפש את העבודה שדורשת הכי פחות זמן, אך מניבה את ההכנסה

הגבוהה ביותר. מצאתי את העבודה בפינוי אשפה שגוזלת לי רק ארבע שעות ביממה, (משלוש לפנות בוקר ועד שבע בבוקר). בשאר הזמן אני פנוי לשבת על התורה והעבודה!

נו, מה יכל הרב לענות לו מול האמת הנוקבת שלו. בחור שמוכן להתמסר לעבוד באשפה, ובלבד שיוכל להקדיש את יומו לתורה!

בהמשך מצא הרב ברוק את ההזדמנות להסביר לו שגם אם הוא צודק נקודתית, הרי שאם נשקלל את החשבון הכללי הוא חייב לחדול מכך...

* * *

"כבוד הרב; אני רוצה עכשיו, באוזני כולם, להודות על מה שעשית לבן שלי!"

הרה"ג **רבי ירחמיאל קראם** שליט"א, שמע את הדברים יחד עם שאר המאזינים באחד הערוצים. האמא ציינה ש"עכשיו הילד בן שלוש" והוסיפה ושיבחה את הרב קראם שהפך אותו למה שהוא.

הרב קראם לא הצליח להיזכר במקרה, ומה גם להבין אותו. שאל:

"אבל הוא רק בן שלוש!" והאמא השיבה בתמימות: "נכון, הוא נולד מחדש לפני שלוש שנים! את השנים שעברו עליו לפני שהפעילים שלכם הגיעו אליו אנחנו בכלל לא סופרים!"

* * *

ועכשיו לתכל'ס.

הכרזנו בכותרת "ויהי אחרי הקורונה". זה לא נכון. אנחנו ממש לא אחרי הנגיף-הסיני. אנו ממשיכים להתפלל על חולי עמך בית ישראל שיבריא, ועל הבריאים שלא יחלו. אנחנו גם ממשיכים לשמור בקפידה על הוראות הרופאים.

אבל למרות זאת עלינו לתת את הדעת מעכשיו, ולהתכוון לשינויים שיחולו בעולם שאחרי הקורונה. אחד מהם קשור לתחום קירוב רחוקים. ההיסטוריה מוכיחה, שבכל פעם שמשוהו מזעזע את אמות-הסיפין זה גורם לאנשים להתחיל לחשוב על עצמם. לתהות על מעשיהם.

העולם כולו עצר באחת, אך גם כאשר הוא יחזור לנוע - זה לא דווקא יהיה באותו כיוון שהוא נע בעבר. ללא ספק; אלפי יהודים חדשים יהיו פתוחים לשמוע את דבר-השם, אך כדי שנוכל לספק להם זאת עלינו להתכוון לכך כבר מעכשיו!

שימו לב; שלושת הסיפורים שהבאנו מייצגים לא רק את גיבורי העבר, אלא את גיבורי העתיד: את היהודי שאני ואתה ואתם נפגוש אחר המגיפה ונקרב בס"ד לבורא-עולם.

אך כדי שזה יקרה, עלינו להתכוון לכך כבר מעכשיו ולהסתער על המשימה ברגע שהדבר יתאפשר!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il